

Streszczenie

rozprawy doktorskiej p.t. „Sprawność fizyczna personelu lotniczego różnych specjalności zawodowych i grup wiekowych”

Rozumiejąc znaczenie sprawności fizycznej w Siłach Powietrznych RP, prowadzone jest systematyczne szkolenie fizyczne personelu lotniczego. Ze względu na charakter służby i związaną z tym odmienną wymagania sprawnościowych w porównaniu z innymi rodzajami wojsk, szkolenie to wzbogacone jest o elementy specyficzne dla lotnictwa. Duże znaczenie mają Wojskowe Ośrodki Szkoleniowo-Kondycyjne (WOSzK). Raz w roku personel lotniczy przebywa obowiązkowo na 21-dniowych turnusach szkoleniowo-kondycyjnych w WOSzK w Mrągowie i Zakopanem. Ośrodki te zostały powołane do regeneracji sił fizycznych i psychicznych oraz wydłużania aktywności zawodowej personelu latającego Sił Powietrznych RP. Zadania te są realizowane przez stosowanie zdrowego żywienia, treningu fizycznego ukierunkowanego na wymagania zawodowe oraz zabiegi relaksacyjne i fizykoterapeutyczne (WLOP 393/2008). Sprawność fizyczna jest weryfikowana za pomocą prób sprawnościowych pod koniec turnusu szkoleniowo-kondycyjnego w WOSzK Zakopane. W związku z tym, istotne jest, aby próby sprawności fizycznej oraz normy, były właściwie opracowane i odzwierciedlały faktyczny stan sprawności fizycznej personelu lotniczego. Waga i znaczenie odpowiednio dostosowanych norm sprawnościowych jest wysoka i stwarza możliwość opanowania i sterowania nowoczesną aparaturą powietrzną. Dostrzegając potrzebę i możliwość zbadania personelu lotniczego Sił Powietrznych RP na przestrzeni 10 lat, podjęto próbę opracowania podstaw dla korekty obowiązujących norm sprawności fizycznej personelu lotniczego.

Celem pracy było określenie poziomu sprawności fizycznej polskiego wojskowego personelu lotniczego z podziałem na specjalności zawodowe i grupy wiekowe oraz opracowanie podstaw dla korekty obowiązujących norm sprawności fizycznej. Badaniom poddano personel lotniczy Sił Powietrznych RP (piloci, personel pokładowy, personel naziemny) przebywający na trzytygodniowych turnusach w Wojskowym Ośrodku

Szkoleniowo-Kondycyjnym w Zakopanem. W badaniach wykorzystano wyniki prób sprawnościowych uczestników przebywających w latach 2004-2014. Badaniom poddano 33 612 osób, w pięciu przedziałach wieku: poniżej 30 lat, 31-35 lat, 36-40 lat, 41-45 lat i powyżej 46 lat. Personel lotniczy przypisano do trzech specjalności zawodowych (Tabela 2).

Do oceny sprawności fizycznej zastosowano wojskowy test sprawności fizycznej dla personelu lotniczego Sił Powietrznych RP, który był realizowany w ostatni dzień pobytu w WOSzK Zakopane. Na obowiązkowy egzamin składało się siedem prób sprawności fizycznej:

- 1) Pływanie na dystansie 50 m stylem dowolnym;
- 2) Bieg wahadłowy 10 x 10 m;
- 3) Podciąganie się na drążku wysokim;
- 4) Uginanie i prostowanie ramion w podporze leżąc przodem;
- 5) Skłony tułowia w przód z leżenia tyłem w czasie 2 minut;
- 6) Bieg zygzakiem koperta 3 x 5 m (3x);
- 7) Skok w dal z miejsca w pozycji stojąc.

Obliczenia statystyczne wyników badań wykonano „Języku R” z wykorzystaniem następujących testów: Kołomorgowa-Smirnowa, Wilcoxona, Wilcoxona-Manna-Whitneya lub U Manna-Whitneya, Kruskala-Wallisa. Uwzględniono miary położenia (średnia 5 nieparametrycznych charakterystyk Tukey’a) i rozrzutu (odchylenie standardowe). Prezentacja graficzna zawierała wizualizację wszystkich pięciu statystyk nieparametrycznych. Jako wartości istotne statystycznie przyjęto $p \leq 0,05$.

Wyniki ukazują tendencję uzyskiwania słabszych rezultatów wraz z wiekiem przebadanego materiału badawczego. Natomiast biorąc pod uwagę oceny bdb sytuacja jest odwrotna, ponieważ rozkład częstości występowania oceny bardzo dobrej w poszczególnych próbach sprawnościowych ukazuje tendencję odwrotną: im starsza grupa tym procentowa ilość oceny bardzo dobrej większa. Występujące różnice w sprawności fizycznej personelu lotniczego stwarzają konieczność określenia innych kryteriów jej oceny, począwszy od najmłodszej grupy wiekowej – do 30 lat (W1), skończywszy na najstarszej – powyżej 46 lat (W5). Obecne normy sprawnościowe są niedostosowane do aktualnie panujących standardów.